ئەدەبىياتنىڭ ئالىمى چەكسىز

يېقىندا بىر ھەۋەسكار ماڭا: «سىز خەلقىمىزنىڭ ئېتىراپ قىلغان ئوبزورچىسى تۇرۇپ ئەمدى نېمىشقا شېئىر ئىجادىيىتى بىلەن شۇغۇللانغىلى تۇردىڭىز؟ «تارىم» ژۇرنىلىنىڭ 2003 ـ يىللىق ئىككى سانىغا بىرمۇنچە شېئىرىڭىز بېسىلىپتىغۇ، ئوبزور يېزىشنى نېمىشقا توختىتىپ قويدىڭىز؟» دەپ خەت يېزىپتۇ.

شېئىرلىرىمنىڭ «تارىم» ژۇرنىلىدا كەينى ـ كەينىدىن ئېلان قىلىنغانلىقى مېنىڭ ئەدەبىي ئوبزور يېزىشنى توختىتىپ قويغانلىقىمدىن دېرەك بەرمەيدۇ. ئەدەبىي ئوبزورچىلىق بىلەن ئىزچىل شۇغۇللىنىۋاتقان بىر ئاپتورنىڭ بەزىدە باشقا ژانىرلاردا ئەسەر ئېلان قىلىشى مېنىڭچە نورمال ئەھۋال، چۈنكى ئىجادكارلار ئارىسىدا ئەزەلدىن ژانىر تەقسىماتى بولغان ئەمەس. ئۇنىڭ ئۈستىگە، مەن ئاپتورلار قوشۇنىغا 50 ـ يىللارنىڭ ئاخىرىدا شېئىر ئىجادىيىتى بىلەن كىرىپ كەلگەن، شۇڭا شېئىرىيەتكە چوڭقۇر مۇھەببىتىم بار. شېئىر يېزىشنى تا ھازىرغىچە توختىتىپ قويمىغانلىقىمدىكى سەۋەب مۇشۇ بولسا كېرەك.

ئەۋلاد گۈزۈپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

بەزى ئاپتور، ئوقۇرمەنلەر ماڭا: «سىزدە شائىرلارغا خاس بەدىئىي دىتمۇ بارەك قىلىدۇ، داۋاملىق شېئىر يېزىپ تۇرسىڭىز بولغۇدەك» دېيىشتى، لېكىن شېئىرلىرىمنىڭ «تارىم» ژۇرنىلىدا كەينى - كەينىدىن ئېلان قىلىنغانلىقىدىن ئاغرىنغانلارمۇ، غەلىتىلىك، بىنورماللىق هېس قىلغانلارمۇ، هەتتا مۇشۇ ئىش تۇپەيلى مېنى ئەيىبلىگەنلەرمۇ، سۆز بىلەن چاقىلانلارمۇ بولدى. مەن ئۇلاردىن ئانچە ئاغرىنىپمۇ كەتمىدىم، چۈنكى ئۇلارنىڭ بىرمۇنچىسى مېنىڭ زېھنىي كۈچىنى مەركەزلەشتۈرۈپ، ئەدەبىي ئوبزورچىلىق بىلەن كۆپرەك شۇغۇللىنىشىمنى ئۈمىد قىلىدىغانلار. ئاپتورلار قوشۇنىمىزدا ئوبزور يازالايدىغانلار ئاز بولمىسىمۇ، لېكىن ئوبزورنى ئىزچىل يېزىۋاتقانلار يەنىلا ئاز. مەن خېلى يىللاردىن بۇيان ژۇرنال خىزمىتىنىڭ بېسىمى تۈپەيلىدىن ئەدەبىي ئوبزورچىلىق بىلەن دېگەندەك شۇغۇللىنالمىدىم، ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئۈمىدىنى ئاقلىيالمىدىم، شۇڭا ئۇلار مەندىن ئەدەبىي ئوبزور ئىجادىيىتى بىلەن كۆپرەك شۇغۇللىنىشنى تەلەپ قىلىشقا تامامەن هەقلىق. يەنە بىر تەرەپتىن، مېنىڭ «تارىم» ژۇرنىلىدا ئېلان قىلىنغان شېئىرلىرىم ئوقۇرمەنلەرنىڭ بەزىلىرىگە بەكمۇ ئاددىي تۇيۇلغان، ياقمىغان بولۇشى مۇمكىن. بۇمۇ ئەجەبلىنەرلىك ئىش ئەمەس.

لېكىن، نۆۋەتتى كەلگەندە شۇنى ئېيتماي بولمايدۇكى، بىزنىڭ ئاپتورلار قوشۇنىمىزدا ئىجادكارلارنى مەلۇم بىر خىل ژانىردىلا ئەسەر يېزىشقا زورلايدىغان غەلىتە ئەھۋال مەۋجۇت. مېنىڭچە بۇ ياخشى ئەھۋال ئەمەس.

ھەقىقىي قەلەمكەشكە نىسبەتەن ئەدەبىياتنىڭ چەكلەنگەن رايونى مەۋجۇت ئەمەس. ئەدەبىيات بىر تۈركۈم ئاپتور ئۈ ژانىرغا، يەنە بىر تۈركۈم ئاپتور بۇ ژانىرغا تايىنىپ جان باقىدىغان ساھە ئەمەس. گەپ ئاپتورنىڭ قايسى ژانىردا ئەسەر يازغانلىقىدا ئەمەس، بەلكى ئەسەرنى قانداق يازغانلىقىدا. قايسى ۋاقىتتا قانداق ژانىردا ئەسەر يېزىشنى ئاپتور ئۆزى بەلگىلەيدۇ. باشقىلارنىڭ ئۇنى مەلۇم بىر خىل ژانىردىلا ئەسەر يېزىشقا قىستاش، مەجبۇرلاش ھوقۇقى يوق.

ئىقتىدارلىق بولسا ھەر شاخقا ئېسىلىپ باقساڭ بولىدۇ. گەپ ئاپتورنىڭ قانچە شاخقا ئېسىلغانلىقىدا ئەمەس، بەلكى ئاشۇ شاخلاردا ئۆزىنىڭ ماھارىتىنى نامايان قىلالىغان ـ قىلالمىغانلىقىدا.

ئابدۇرېھىم ئۆتكۈر ئەپەندى ئۆز ھاياتىدا شېئىر ئىجادىيىتى بىلەنمۇ، نەسر ئىجادىيىتى بىلەنمۇ، رومان ئىجادىيىتى بىلەنمۇ شۇغۇللاندى، ئىلمىي ماقالىلەرنىمۇ خېلى يازدى، لېكىن ئۇ بۇ ژانىرلارنىڭ ھەممىسىدىن ئىنتايىن ئۇنۇملۇك پايدىلاندى. شۇڭا، تا ھازىرغىچە ھېچكىم ئۇنى «كۆرۈنگەنلا شاخقا ئېسىلغان» دەپ

ئەۋلاد گۈزۈپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

ئەينىبلىگىنى يوق. ئەگەر ئۇ شېئىر ئىجادىيىتى بىلەنلا چەكلەنگەن، رومان ئىجادىيىتىگە دادىللىق بىلەن كىرىشمىگەن بولسا بىز ئۇنىڭ «ئىز»، «ئويغانغان زېمىن» قاتارلىق ئېسسىل ئەسەرلىرى بىلەن ئۇچرىشالمىغان بولاتتۇق. مەشھۇر شائىرنىڭ رومان ئىجادىيىتى جەھەتتىكى ئۆزگىچە ئىقتىدارى كۆمۈلۈپ قالغان بولسا ئۇيغۇر ئەدەبىياتى ئورنىنى تولدۇرغىلى بولمايدىغان ئېغىر زىيانغا ئۇچرىغان بولاتتى. «ئىز»، «ئويغانغان زېمىن» قاتارلىق ئېسىل رومانلارنىڭ ئىجاد قىلىنىشى بىلەن ئابدۇرېھىم ئۆتكۈر ئەپەندىنىڭ ئەدەبىياتىمىزدىكى ئورنى تېخىمۇ يۇقىرىلىدى، ئابرۇيى تېخىمۇ ئۆستى. ئۇ رومان ئىجادىيىتى ئارقىلىق ئېرىشكەن مۇۋەپپەقىيەت باشقا يازغۇچىلىرىمىز چىققان ئېگىزلىكنى پەسەيتىۋەتكىنى يوق. چۈنكى، ھەربىر يازغۇچى ئۆز ئالاھىدىلىكى، ئۆز ماھارىتى ۋە ئۆز ئۇسلۇبى بىلەن قەدىرلىك. بىرەر يازغۇچىنىڭ سەپكە قېتىلىشى بىلەن ئەدەبىيات دۇنياسى تارىيىپ كەتمەيدۇ. مەلۇم ژانىردا قەلەم تەۋرىتىدىغانلارنىڭ كۆپىيىشى بىلەن ئۇ ژانىرلارنىڭ بازىرى كاساتلىشىپ كەتمەيدۇ.

ئوقۇرمەنلەرگە زوق بېرەلىسەك ئۇلار سەن يازغان ئەسەرنىڭ ژانىرى بىلەن ھېسابلىشىپ ئولتۇرمايدۇ، قانداقلا ژانىردا ئەسەر يازساڭ قىزغىن قارشى ئېلىۋېرىدۇ. ماھارىتىڭ بولسا، ھەرقانداق ژانىرغا جان

كىرگۈزەلەيسەن، ھەرقانداق ژانىرنىڭ رولىنى جارى قىلدۇرالايسەن. شۇڭا ئاپتورنىڭ قايسى ژانىردا ئەسەر يېزىۋاتقانلىقى بىلەن ئەمەس، بەلكى ئەسەرنى قانداق يازغانلىقى بىلەن ھېسابلىشىشقا توغرا كېلىدۇ. ئوقۇرمەنلەرگە كېرىكى نادىر ئەسەر. نادىر ئەسەرنىڭ ژانىر چەكلىمىسى بولمايدۇ.

ئاساسەن بىر ژانىرغا تايىنىپ يېزىقچىلىق قىلىدىغان ئاپتورلارمۇ بار. بۇ — ئۇلارنىڭ تاللىشى. بىز ئۇلارنىڭ بۇ خىل تاللىشىغا ھۆرمەت قىلىشىمىز كېرەك، چۈنكى بىر خىل ژانىردىلا ئىجاد قىلغاندا زېھنىي كۈچنى بىر نۇقتىغا ئوڭاي مەركەزلەشتۈرگىلى بولىدۇ. زېھنىي كۈچ چېچىۋېتىلمىسە يېزىقچىلىقتا، بولۇپمۇ ئەدەبىي ئوبزورچىلىقتا، نەزەرىيە تەتقىقاتىدا بارغانسېرى چوڭقۇرلىغىلى بولىدۇ، شۇڭا ئادەتتە ئەدىب، سەنئەتكارلاردىن مەخسۇسلىشىش، خاسلىشىش تەلەپ قىلىنىدۇ، لېكىن بۇ خىل تەلەپ چەكتىن ئاشۇرۇۋېتىلسە ياكى ئورۇنسىز تەكىتلىنىۋەرسە ئاپتورلارنىڭ ئىجادىيىتىدە ئەركىنلىكى چەكلىمىگە ئۇچراپ قالىدۇ. ھەقىقىي ئەدىب، سەنئەتكارلارنىڭ نەزەر دائىرىسى، كۆڭۈل ـ كۆكسى، قورسىقى كەڭ بولىدۇ. ئۇلارنىڭ قەلبىدە مېھىر ـ مۇھەببەت دەريالىرى تىنىمسىز شاۋقۇنلاپ تۇرىدۇ. كەسىپداشلىرى، سەپداشلىرى مەلۇم ژانىر ئارقىلىق ئېرىشكەن زەررىچە

ئەۋلاد گۈزۈپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

نەتىجە، ئەدەبىيات دۇنياسىدا باش كۆتۈرگەن ھەربىر تال تالانت مايسىسى ئۇلارغا ئالەم شادلىقى ئاتا قىلىدۇ.

يېقىندا ئۆتكۈزۈلگەن بىر قېتىملىق مۇھاكىمە يىغىندا بىر بۇرادىرىمىزنىڭ ئاغزىدىن «چۈشەنگىلى بولمىدىغان شېئىرلارنى ياخشى دېگىلى بولمايدۇ. چۈشەنگىلى بولمايدىغان شېئىرلارنى ياخشى شېئىر دېيىشكە بولىدۇ» دېگەندەك گەپلەرنى ئاڭلاپ قالدىم.

بىر پارچە شېئىرنى ئوقۇپ زادىلا چۈشەنمىگەن ئوقۇرمەن ئۇنىڭ بەدىئىي قىممىتى يۇقىرى ئىكەنلىكىنى قانداق بىلىدۇ؟ چۈشەنگىلى بولمايدىغان شېئىر ئوقۇرمەنگە بەدىئىي زوق بېرەلەمدۇ؟ ئوڭاي چۈشەنگىلى بولمايدىغان شېئىرلارنىڭ ھەممىسىدە يوشۇرۇن بەدىئىي سېھرىي كۈچ بولامدۇ؟ بىر ئوقۇپلا چۈشەنگىلى بولىدىغان شېئىرلارنىڭ ھەممىسى سۈپەتسىز، ناچار شېئىرلارمۇ؟ لۇتپۇللا مۇتەللىپنىڭ «يىللارغا جاۋاب»، تېيىپجان ئېلىيېپنىڭ «تۈگمەس ناخشا»، ئابدۇرېھىم ئۆتكۈرنىڭ «ئىز» ناملىق شېئىرلىرىدا چۈشەنگىلى بولمايدىغان بىرمۇ مىسرا يوقمۇ؟ لېكىن بۇ شېئىرلاردا شائىرلارنىڭ ئوتلۇق ھېسسىياتى ئاجايىپ گۈزەل، رەڭدار مىسرالار ئارقىلىق يورۇتۇپ بېرىلگەن. ئۇلار ئادەتتىكى سۆزلەرنى مىسرالارغا قاتار تىزىپلا ئوقۇرمەنلەرگە «شېئىر» دەپ تاڭمىغان، ئوقۇرمەنلەرنى قەستەن ئازدۇرىدىغان،

قايمۇقتۇرىدىغان، قىينايدىغان يولدا مېڭىشنى «شائىرلارنىڭ ماھارىتى» دەپ ئۆزلىرىنى ئالدىمىغان، شۇڭا ئۇلارنىڭ شېئىرلىرى خەلقنىڭ قەلبىگە ئوڭايلا سىڭىپ كەتكەن.

بىز يېقىنقى يىللاردىن بۇيان شېئىرىيەتسىز ئۇستىدە خېلى جىق ئىزدەندۇق. زادى قانداق شېئىرلارنىڭ ئېستېتىك قىممىتى يۇقىرى بولىدىغانلىقى توغرىسىدا قىزغىن بەس ـ مۇنازىرىلەر بولۇپ ئۆتتى. ئەدەبىياتنىڭ ئالىمى قانداق كەڭ بولسا، ئۇنىڭ گۈل تاجى ھېسابلىنىپ كەلگەن شېئىرىيەتنىڭ ئالىمىمۇ شۇنداق كەڭ. ھەر خىل ئۇسلۇبتىكى شائىرلار، ھەر خىل شەكىلدىكى شېئىرلار مانا مۇشۇ كەڭ ئالەمدىن تېگىشلىك ئورۇن ئالغان. ھەربىر شائىرنىڭ ئۆزىگە خاس ئىجادىيەت يولى، ئىپادىلەش ئۇسۇلى بولىدۇ. بەزى شائىرلار ئۆز ھېسسىياتىنى خەلقچە يېقىن، چۈشىنىشلىك، يەڭگىل، ئاددىي، ئويناق، گۈزەل ھەم يۇمۇرلۇق تىل بىلەن ئىپادىلەيدۇ. لېكىن، بىر ئوقۇپلا تېگىگە يەتكىلى بولمايدىغان، ئاستا ـ ئاستا ھەزىم قىلغىلى بولىدىغان شېئىرلارمۇ بار. دېمەك، بەزى شېئىرلاردىن ئوڭايلا زوقلانغىلى بولسا، بەزى شېئىرلارنى ھەزىم قىلىشقا مەلۇم جەريان كېتىدۇ. لېكىن، بۇ يەردە مۇنداق بىر نۇقتىنى ئايدىڭلاشتۇرۇۋېلىش كېرەككى، ئوقۇرمەنلەر سىز يازغان

ئەۋلاد گۈزۈپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

شېئىرنى جەزمەن چۈشىنەلمىشى، ھەزىم قىلالمىشى شەرت. مۇشۇ ئالدىنقى شەرت ھازىرلانماي تۇرۇپ، شېئىرنىڭ ئېستېتىك قىممىتى، بەدئىي سېھرىي كۈچى توغرىسىدا ئەقىلگە مۇۋاپىق يەكۈن چىقارغىلى بولمايدۇ.

«شېئىرنى مەن يازدىم، چۈشىنىش ـ چۈشەنمەسلىك ئوقۇرمەنلەرنىڭ ئىشى» دېگۈچىلەرنىڭ كۆپى ئۆزىنى ئاۋامنىڭ ئۈستىگە قويۇۋالىدۇ. ئۇلارنىڭ نەزىرىدىكى ئوقۇرمەنلەرنىڭ شېئىرلارنى چۈشىنىش، قوبۇل قىلىش، ھەزىم قىلىش ئىقتىدارى بەكمۇ تۆۋەن. شۇڭا ئۇلار ھەدېسىلا ئوقۇرمەنلەرنى كەمسىتىپ، «ئۇلاردا بۇ شېئىرلارنى چۈشەنگۈدەك، ھەزىم قىلالىغۇدەك سەۋىيە يوق» دەيدۇ. ئۇنداقتا سىز شېئىرنى پەقەت ئۆزىڭىز ھۈزۈرلىنىش ئۈچۈنلا يازامسىز؟ مېنىڭچە، ئۆزىنىڭ يۈرەك سۆزىنى خەلقىگە يەتكۈزىلمەي تۇرۇپ، ئۇلارنى ئەيىبلىگەن ئادەم دانىشمەن ھېسابلانمايدۇ. شائىر دېگەن خەلقىنىڭ ۋاپادار پەرزەنتى، سادىق كۈيچىسى. دەۋر ھەرقانچە تەرەققىي قىلسىمۇ، شائىرنىڭ بۇ ئورنى ھەرگىز ئۆزگىرىپ كەتمەيدۇ، شۇڭا ئۇ ئۆزىنىڭ خەلقىنىڭ ئىللىق قوينىدا ياشاۋاتقانلىقىنى، بوينىدا خەلقىنىڭ قەرزى بارلىقىنى، شۇڭا ئۇلارغا ھەر دائىم سۈپەتلىك مەنىۋى ئوزۇق تەقدىم قىلمىسا بولمايدىغانلىقىنى بىر كۈنمۇ ئېسىدىن چىقارماسلىقى لازىم.

هازىر يەنە بەزى ئاپتورلاردا «شائىر شېئىرنى خەلق ئۈچۈن يازمايدۇ» دەيدىغان قاراش بار. شۇڭا ئۇلارنىڭ شېئىرلىرى كۈندىن - كۈنگە پۈچەكلىشىپ، خەلقتىن بارغانسېرى يىراقلىشىپ كېتىۋاتىدۇ. لېكىن، ئۇلار شېئىرىيەتتىكى بۇ خىل ياتلىشىشنى، ئېغىشنى «شېئىرىيەتنىڭ مۇقەررەر يۈزلىنىشى، تەرەققىيات تەلىپى، يېڭى پەللىگە كۆتۈرۈلۈشى» دەپ ئۆزلىرىگە پەرداز بەرمەكتە. مەن 21 - ئەسىر ئۇيغۇر شېئىرىيىتىنىڭ خەلقنى بىر چەتكە قايرىپ قويىدىغانلىقىغا، خەلققە زوق بېرەلمەيدىغان، «ئېتى ئۇلۇغ، سۈپرىسى قۇرۇق» مەھسۇلاتلارنىڭ ئىسكىلاتىغا ئايلىنىپ قالىدىغانلىقىغا ئىشەنمەيمەن.

شائىرنى ئۇلۇغلايدىغانمۇ، قامچىلايدىغانمۇ، مۇكاپاتلايدىغانمۇ، جازالايدىغانمۇ خەلق. بۇ ئاللىقاچان ئىسپاتلانغان ھەقىقەت. مېنىڭچە، بۇ ھەقىقەت ئۆزىنىڭ قىممىتىنى مەڭگۈ ساقلاپ قالىدۇ. ئېسىل شېئىرلاردىن ئىلھام، زوق ئالغان خەلق ئۇنىڭ ئىجادچىسىنى مەڭگۈ قەدىرلەيدۇ. شېئىر ئارقىلىق ئەل - يۇرتنىڭ قەلبىنى لەرزىگە سالالىغان شائىرنى بېشىدا كۆتۈرمىگەن خەلق يوق. شېئىر ئارقىلىق ئۆزىنى دۇنياغا تونۇتقان شائىرنى ئۇنتۇپ قالغان خەلقمۇ يوق. لېكىن، شائىرنى ھۆرمەت تەختىگە چىقىرىشنى بىلگەن خەلق ئۇنى نوقۇپ

ئەۋلاد گۈزۈپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

قويۇشنىمۇ، ھەتتا جازالاشنىمۇ بىلمىدۇ. بۇمۇ بىر رەھىمسىز رېئاللىق.

ئۇيغۇر شېئىرىيىتىنىڭ ئېسىل ئەنئەنىلىرىدىن، يېقىملىق پۇرىقىدىن، ئانا سەنئەتنىڭ مۇنبەت تۇپرىقىدىن ئايرىلغان «شېئىر»لارنى كۆككە كۆتۈرۈپ يۇرگەن بەزى «شائىر»لارنىڭ ئاغزىدىن «شېئىرنى ئوقۇرمەنلەرنىڭ سەۋىيەسىگە ئاساسلىنىپ يازماسلىق»، «يۇقىرى سەۋىيەلىك شېئىرلار ئارقىلىق ئوقۇرمەنلەرنىڭ بەدئىي زوق ئېلىش ئىقتىدارىنى ئۆستۈرۈش» دېگەندەك گەپلەر زادىلا چۈشمەيدۇ. بۇ گەپلەر قارىماققا خاتا ئەمەستەك تۇيۇلىدۇ. لېكىن، چوڭقۇرراق ئويلىنىپ كۆرسىڭىز، ئۇلاردىن ئوقۇرمەنلەرنى كەمسىتىش پۇرىقىنىڭ كېلىۋاتقانلىقىنى سېزىسىز.

شۇنىسى ئېنىقكى، ئوقۇرمەنلەرنىڭ سەۋىيەسى بەزىلەر تەسەۋۋۇر قىلغاندەك ئۇنچىۋالا تۆۋەن ئەمەس، ئەمەلىيەتتە شائىرنىڭ ئۆزىمۇ ئوقۇرمەنلەر قاتلىمىغا مەنسۇپ. ئوقۇرمەنلەرنىڭ كۆپى ياخشى شېئىرلارنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلىدۇ. ئوقۇرمەنلەر قاتلىمىدا تۆۋەن سەۋىيەلىك كىشىلەرمۇ يوق ئەمەس، ئەلۋەتتە. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئاجىزلىقىنى كۆپتۈرۈش ئارقىلىق ئوقۇرمەنلەر قوشۇنىنى ئومۇمىيۈزلۈك كەمسىتىش ئادىللىق ھېسابلانمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۆزى ئاسمانغا چىقىۋالغان «شائىر» لار خەلقنىڭ ئۇسسىغان يېرىگە

بارمايدۇ، ئوقۇرمەنلەرنىڭ بەدىئىي زوق ئېلىش ئىقتىدارىنىمۇ ئۆستۈرەلمەيدۇ. بۇنداق كۆچ ئۇلۇغ ئانا سەنئەتنىڭ مۇنبەت تۇپرىقىدىن ئۆسۈپ چىققان، ئېسىل ئەنئەنىلەرنىڭ نۇرى چاقناپ تۇرىدىغان، ئوقۇرمەنلەرنىڭ ۋۇجۇدىنى لەرزىگە سالالايدىغان، يۇقىرى بەدىئىي سەۋىيەگە ئىگە شېئىرلاردىلا بولىدۇ. بۇنداق شېئىرلارنىڭ بەزىلىرىنى بىرلا ئوقۇپ كۆچلۈك بەدىئىي زوققا ئېرىشكىلى بولىدۇ. بۇ شېئىرلارنىڭ ئوقۇرمەنلەرگە بەدىئىي زوقنى كېچىكتۈرمەي تەقدىم قىلغانلىقى ئۇلارنىڭ نۇقسانى ئەمەس، بەدىئىيلىكى تۆۋەنلىكىنىڭ ئالامىتىمۇ ئەمەس. شائىر شېئىرلىرى ئارقىلىق ئوقۇرمەنلەرگە بەدىئىي زوق بېرەلىسىلا، ئۆز بۇرچىنى ئادا قىلغان بولىدۇ.

بەزى قەلەمكەشلەر ئۇيغۇر ئەدەبىياتىدىكى، بولۇپمۇ ئۇيغۇر شېئىرىيىتىدىكى كونكرېت ھادىسىلەرنى، نەتىجە ھەم نۇقسانلارنى چەت ئەللىك مەشھۇر ئەدىبلەرنىڭ كۆز ـ قاراشلىرى، تەلىماتلىرى، ھۆكۈملىرى ئارقىلىق باھالاشقا، يەكۈنلەشكە ئادەتلىنىپ قالغان.

سەنئەتنىڭ، جۈملىدىن شېئىرىيەتنىڭ دۆلەت، مىللەت چېگرالىرىدىن ھالقىپ كېتىدىغانلىقى راست. لېكىن، بۇ خىل ھادىسە شېئىرىيەتنىڭ مەلۇم دۆلەت ياكى مىللەتكە تەۋە بولىدىغانلىقىنى، شۇنىڭلاشقا ئۇنىڭ قويۇق يەرلىك پۇراقىقا، روشەن مىللىي ئالاھىدىلىككە

ئەۋلاد گۈزۈپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئىگە بولىدىغانلىقىنى چەتكە قاقمايدۇ. شۇڭا، ئۇيغۇر شېئىرىيىتىدىكى كونكرېت مەسىلىلەر كونكرېت تەھلىل قىلىنىشى شەرت. ئەكسىچە بولغاندا، ئوڭايلا بىر تەرەپلىمىلىك ياكى ئېغىش يۇز بېرىپ، شېئىرىيىتىمىزدىكى چىگىچ، مۇرەككەپ مەسىلىلەرنى توغرا، مۇۋاپىق بىر تەرەپ قىلالماي قالىمىز.

